

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium promotam promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általános katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel bejelöljük.) XIII. Leo pápa Zichy Nándor grófnak, 1893. márc. 6-án.

Előfizetési árak:

Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 5 kr.

Főszerkesztő és lapfajtájdónos:

Németh Ödön

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség: Simor-utca 39.

Kiadóhivatal: Szammer Imre könyvnyomdája.

Központok.

Sz.-Fejérvár, jan. 17.

(Sz. -) Bár nagyon lassan, de mégis folyik katolikus hitéletünk társadalmi és közgazdasági szervekedésünk munkája. Ezen ébredés első mozdulatai, mint tagmozdulatok a néhány éve keletkezett kath. egyletek megalkotásai voltak. Hátra van még ma az egész test erő kifejtésének egyetlen feltétele: az egybetűtő izomcsomók, a központok megalkotása, melyek segítségével egyetlen eszme, egyetlen cél lesz az ur működésünk felett.

Mikor a múlt ősszel a katolikus egyesületek központjának megalkotására Budapesten egybegyűltünk, tettvagyunk és tetterünk érvényesülésének reménye kelt föl lelkünkben, mely remény valóra fog válni, ha az országos központ nem állapodik meg saját képének örömteljes szemléletében, hanem feltogva rengeteg fontosságát, a gyakorlati munkásság terére lép.

Minden kezdet nehéz, és a nagy küzdelmek árán nagy akadályokon át elért siker elszokta az embert kábitani, hogy eredményének boldog szemléletébe merüljön egy időre — tétlenül. Nem mondom, hogy a mi központunk ezt cselekszi, de konstrukciójában meg vannak azok az öreg vonások, melyek fúrge mozgásra nem képesítenek eléggé. Ez a kezdet nehéz-

sége s minden kezdet születési gyengesége. Például: választottunk központi bizottságot s eléje czélul tűztük, hogy az év végén tartandó bizottság határozatait végrehajtsa. Helyes, de a múlt őszi közgyűlés, mely bár közvetkezeti átalakulás volt, mégis csak közgyűlést képezte az ország katolikus egyleteinek s megkezdett arról, hogy a bizottságnak programot s munkát adjon s így a bizottság létezik, de az őszig, míg munkát bízunk rá, köztül kezdek bámul a sok tenni valóra.

De ha az országos bizottság munka programot kapott volna is és ezen év végével minden esetre kapni fog, az nem lehet más, mint az irány eszméinek terjesztése azon egy két bizottsági gyűlésen, melyet az ország minden részéből jól-rosszul összeválogatott bizottsági tagok a fővárosba felutazva tarthatnak.

Egyebet ezen bizottságtól nem is várhatunk nem is kívánhatunk, mint az országos közös érdekek kidomborítását, de ez a bizottság azok végrehajtására elégséges nem lehet. A siker föltétlen követelménye az, hogy megyei központokat létesítsünk, mely az országosnak kilátó erejét képezze. Hogy haza beszéljünk, s a saját körünkben tegyük meg kötelességeinket, nekünk itt Székesfejérvárott van ily központra szükségünk, melynek megalkotásáról ezen város kath. ügyeinek intézőit tesszük felelőssé.

A „Fejérmegyei Napló“ csak nem rég sürgette meg ezt a dolgot egy vezércikkében, melyben felhív, hogy: „Építsünk hajlékot.“ Így mondta azt az apostolok feje is az Ur színeváltásakor, s hozzá tette: „Neked egyet, Móésnek egyet s Illésnek egyet“!

Újbl ismételnünk kell tehát, hogy építsünk hajlékot s hozzátesszük, hogy annál inkább építsünk mert a „Mozeseknek“ meg az „Illéseknek“ már van ám, tehát annál jobb lesz ha sietünk magunknak hajlékot emelni, melyben a saját érdekeink találunk védelemre.

Ha ezen központi hajlék czélja kidomborítatik, s azon mozgalom, mely a központi ház építését czélozza egyszersmind kapcsolatosan a megyei központ „mint szervezet“ megalkotását is sürgősen megvalósítja, vagy legalább alaposan előkészíti, akkor az ige testé fog válni előbb, mint sokan hiszik. A vidéken vannak ugyan hatalmas erővel duzzadó kath. egyletek, melyek a maguk körében a legdicserétebb sikerrel törnek előre de mennyivel nagyobb volna a siker, könnyebb a boldogulás, ha azokat egy anya egylet testvérekké kötné össze s egyiknek egészségesebb vérért a másik ereibe átvinné. Mennyi ezenkívül a kedvező talaj új körök és egyletek létrehozására, csak legyen valaki aki nem hivatlan prókátorként, hanem mint a közös szent cél kiküldött apostola buzditásával és személyes segítségével tényleges

A legfájdóbb emlék!

Miért nem vívél magaddal óh!

Édes jó anyám!?

Tudhatád, hogy náladnélkül,

Mi sors vár reám;

Úgy sóvárog teutánál,

E fájdó kebel;

Nincs többé ki könnyeimet

Csókka fogja fel.

Virág valék, te napom s már

Nem mosolygoss reám.

Miért nem vívél magaddal óh!

Édes jó anyám!?

Mintha most is látnám, midőn

Nagybeteg valál;

Tolvajként, csak lopva suhant

Hozzád a halál;

Ott viraszték fájdó szívvel,

Egyes egyedül;

Remélve, hogy a jó Isten

Talán könyörül!

S gyógyulásoz az örömek

Napját hozza rám;

„Miért nem vívél magaddal óh!“

Drága jó anyám!?

Napok mulnak midőn egyszer

Felnyitád szemed,

Először is engem ére

Végtekintésed.

Ajkaid nem szólhatának

De mondád a szem:

„Isten vedel! Isten vedel!“

Arva gyermekem.“

Rádborulva könyveimet

El nem fojthatám:

„Miért nem vívél magaddal óh!“

Szeretett anyám!?”

Még a szél is jobban fújja

A magános fát,

Ha vihar dúl hajladozik

Rajta minden ág:

Levél is tán korábban

Válnak tőle el,

Zengő, dallos kis madárkák

Nem keresik fel;

Az életnek anyagi terhe

Nehezül reám !

„Jőjj értem és vigy magaddal

Édes jó anyám!“

Alföldy Irénke.

Látogatás a javító intézetben.

Irta: Moizer Imre.

Számtalanon vannak tán, akik nem is tudják, hogy városunkban, vagy inkább kívül a városon, az új Lövölde utcában van egy csinosan berendezett, a külső látszat kívánalmainak is teljesen megfelelő intézet, a javítóintézet.

Börtöne, vagy mondjuk inkább otthona ez

Mai lapunk 4 oldal.

munkára vezeti az illetékes de tapasztalatlan vagy félénk faktort.

Működésünknek, mely a kereszténység restaurációja, elsőrangú osztálya a nép anyagi jólétének emelése, a pauperizmus kétségbeesetteinek és elégedetteiseinek gyámoltása és megnyerése. Erre valók a fogyasztási és hitel szövetkezetek. Ritka község az megyénkben, hol ezekre szükség ne volna s a hol az meg ne volna alkotható példáink vannak rá, hogy becsületes szorgalommal mindenik életképes lehet. De hogy megalkotásuk késik az éji homályban, onnét van, hogy ezekhez szakértelem s az áruk beszerzésének megkönnyítése feltétlenül szükséges a jó eredményhez. Az első, a szakértelem ugy szerzhető meg, ha a központ, mint erősebb bírja ezt a föltételt s alkalmas közegű által a vidéki szövetkezeteket megalakítja, beigazítja, s a vezetőket a legszükségesebbekre betanítja. A későbbi instrukciók esetről-esetre megnyerhetők. A második feltételt, az áruk olcsóbb beszerzését, a központi áruraktár teszi lehetővé. Ezeknek feltétlen szüksége követeli, hogy Székesfehérvár katolikus ügyeinek vezetésére hivatott tényezők az egész megye katolikus ügyeinek fontosságát érezve, a cselekvés terére lépjenek.

— **A helyzet.** Egy kakaslépcsővel közelebb vagyunk a békéhez, de az úr, mely a békeséget a háborútól elválasztja, még mindig igen nagy. Két nap óta állandóan Bécs felé van irányítva a figyelem, ahol a király elnökle mellett magyar miniszterek részvételével minisztertanácsok folytak a béke érdekében, illetve az ellenzék békeprogramjának pontozatai tárgyában. A korona-tanács eredményeképpen annyi ismeretes, hogy megállapítottak bizonyos elvek, melyek alapján a magyar kormány folytatnia kell Budapesten a helyzet

bővítsék ismereteiket hallgatói Most a tanulmányozás alapjául a székesfehérvárit választotta. Vasárnap d. e. a kilencz órai gyorsvonattal érkezett városunkba a tudós tanár. Mi, helybeli jogászok előzetes megbeszélés után a vasuton vártuk tanárunkat és kollegáinkat, honnét kölcsönös üdvözlések után hozzájuk csatlakozva, a javító intézetbe mentünk.

Vidéki kollegáinkat kellemesen lepte meg az intézet fekvése és csinos külseje, csupán a a vassuttól oda vezető, ugyszólván járhatlan kocsi- és gyalogut nem elégítette ki a sima aszfalthoz szokott lábaikat. Kértük is mintjárt őket a város jó hírve érdekében, hogy ebből még ne vonják le a konzekvenziákat városunkra nézve, mert ezzel a város csak alkalmat nyújt azon közmondás beteljesülésére, hogy a boldogság utja sziklakkal és tövisekkel rakta. (Csak-hogy sarat még a közmondás sem emlit.)

Az intézetbe érve legelőször is felkerestük az intézet igazgatóját Krajcsik Somát, hogy engedelmet kérjünk az intézet helyiségeinek megsejlesztésére.

Az igazgató igen szívesen fogadott bennünket és nem csak hogy az intézet megtekintésére adta szíves engedélyét, hanem a külön, e tanulmány ut czéljára összeállított adatok alapján elénk tárta az intézet eddigi működését és annak eredményét.

Ezek alapján vagyok oly szerencsés, hogy az intézet belső életéből egyet mást közölhetek,

számlálása dolgában a tárgyalásokat. Ezt is mindenesetre haladásnak kell vennünk, de korántsem konstatálhatjuk a béke közeli voltát. Azok a bizonyos elvek esetleg arra is jók lesznek, hogy Bánffy ur személyében egy második kiadásu, de szellemi tehetségeiben sajnálatosan degenerált Schmerlinggel ajándékozzák meg az országot. Ez elvek értelmében az ellenzék békeprogramjának egyes pontozatai egyáltalában nem, mások meg csak módosításokkal fogadhatók el. Már most az a kérdés, melyik pontokról van szó, nem-e éppen azokról, amelyhez az ellenzék feltétlenül ragaszkodik? Ha így állana a dolog, ugy nem lehet békére számítani, hanem igenis intrikának kell vennünk ezt az egész békekeziót, amelynek végczélja az abszolutizmus.

— **A főrendek s a válság.** A főrendház holnap ülésein a püspöki kar egy tekintélyes tagja indítványt fog tenni, hogy a kormány a helyzetről való nézetét közölje a Házzal. Hír szerint, ha a miniszterelőük válasza nem lenne kielégítő, gróf Andrássy Aladár fölirati javaslatot fog beterjeszteni. E feliratban felkéri a királyt, hogy a jelenlegi politikai állapotokat szanalja.

A felsővárosi kath. kör közgyűlése.

Jan. 14-én.

Egy évi működéséről számolt be a felsővárosi kath. kör az összes tagok jelenlétében. Három szoba áll a kör rendelkezésére, a mely ez alkalommal majdnem szüknek bizonyult.

Lelkesedés a katolicizmus iránt, buzgóság, a kath. társadalom felvirágoztatása iránt, vezetési oly nagy számmal a tagokat a kath. kör helyiségébe.

Most meg ez alkalommal még nagyobb számmal jöttek össze, hogy az egy év működését mintegy dióhéjba foglalva szemlélhessék, mit tettek, s levonva a tanulságot, a jövőben még nagyobb buzgósággal legyenek rajta, hogy tovább is önzetlenül dolgozzanak.

mi talán tisztelt olvasóinknak nem lesz egészen érdektelen.

Az intézetnek jelenleg 167 növendéke van kik legnagyobb részt a szülők vagy a gyámok kérelmére vétettek fel, a többi a hatóságok ítélete alapján került az intézetbe. Az előbbiek száma 103 az utóbbiaké 64.

A növendékek családokra vannak osztva. Mindegyik család élén van felügyelő, a családfő. Ez velük eszik, velük alszik, mindig közöttük tartózkodik s úgy szólván ellenőrzi minden szavukat és lépésüket. Egy-egy család 20-25 főből áll és mellettük van még a családfőn kívül 2-2 felügyelő, kik a növendékek munkájára ügyelnek fel: iparfelügyelők.

A családokba való beosztás iparágok szerint történik. Egy bizonyos iparágot tanulók alkotnak egy-egy családot. Míg azonban ezen módszernek meg van az az előnye, hogy a hasonló foglalkozásukat egyesíti, hátránya is van egyszersmind, t. i. a 12 és 20 év közöttieket tehát igen különböző gondolkozásu csoportosítja össze. Előbb korszerint voltak csoportosítva, az iparágak alapján való csoportosítást ujabban próbál alkalmazta az intézet igazgatója.

Az iparágak tanítására rendes iparosok vannak alkalmazva. Ezeknek évi fizetése 300—350 frt és ellátás, a mi, tekintve a folytonos lekötöttséget, aránylag csekély. Innét van azután az, hogy jobbmódu, képzetesebb iparos nem is vállal az intézetben állást. Hasonlóan

A közgyűlést Tamás Vilmos eszperalebános, mint előök nyitotta meg egy nagyobb szabásu, lelkes beszéddel. Rámutatott beszédjében, a vallás, az erkölcs hanyatlására, az összetartás hiányára. Ezért azután kitört a harcz, vihar ostromolja a katolicizmus. Ily időben erkölcsi kötelességünk az ellenfelel szembezálni, ha azt akarjuk, hogy a katolicizmus megmaradjon az, ami volt, az ország s a lelkek üdvösségének a záloga. Nem támadunk mi, csak védelmezzük magunkat, s akkor is csak szabadságot kérünk, azért küzdünk. Tartsunk minél szorosabban össze, egyesüljünk minél nagyobb számmal kath. körünkbe, hogy a társadalmat kath. szellem lengje át, mely át, mely biztosítsa szt. vallásunknak bátor megvallását. A közgyűlést Jézus nevében megnyitja.

Az éljenzéssel fogadott elnöki megnyitó után a mult közgyűlés jegyzőkönyve olvastatott fel, s két tag aláírása által hitelesítettet.

Salay József jegyző felolvasta évi jelentését a kath. kör 1898-iki működéséről, mely rövid kivonatban a következő:

A közgyűlés január 15-én volt, melyen a tisztújítást ejtették meg. Ez idő óta 5 választott tartott kisebb-nagyobb fontosságú dolgokban, különösen a kath. kört érdeklő ügyekben.

A tagok száma: 325, ami 1897-hez viszonyítva 5 apadást mutat. Egyesek kiléptek, mert nem ismerik a kath. kör czélját, míg 5-en elhaltak. Vesztesség azért nem éri a kört, mert az elmult év leforgása alatt is 41 új tag lépett be a körbe.

A kör vagyoni állapota még csekély, de tekintetbe kell venni, hogy 140 frt házbért fizet a kör, s hogy az új helyiséget be kellett rendezni.

A tagok szórakoztatása végett járt a körbe 8 lap 3 folyóirat, melyekből 2 lapot s 2 folyóiratot a körnek 2 tagja k'csönzött, s 2 ismeretlen tagja járattott a maga költségén.

A könyvtár könyveinek megőrzése s a kivetés szabályozása végett egyik választott

kevés a családok fizetése, kik 800 frtot kapnak ellátással, megjegyezve, hogy tőlük polgári iskolai képesítés kívánatik.

Egy másik hátrány az, hogy az intézetben a tanuló fel nem szabadulhat, mivel erre csak az iparhatóságoknak van joga. Így bár a tanuló az iparágat az intézetben teljesen elsajátította is, onnét kibocsájtva fizetéses állást nem kap, hanem előbb ismét tanulókodnia kell, hogy segédé avassák. Az intézetben töltött időt azonban a tanuló évek sorába beszámítják, sőt ha az iparágat az intézetben egészen elsajátította s tanuló éveit ott betöltötte, egy-két hónap mulva fel is szabadulhat. Legyen azonban bármily ügyes is iparága terén, reá nézve még az sem a legfényesebb bizonyítvány, hogy tanuló éveit szorgalmasan és kitartó buzgalommal töltötte el a javító intézetben.

A növendékek egyenruhájának. A jobb számára kitüntetetés is vár. Ennek pedig három fokozata van. A fokozatokat piros, fehér és zöld „aufschlag“-gal jelzik az egyenruhán. Láttunk néhányat, kiknek egyenruháját a nemzeti zászlónk mint a három színe ékesítette.

Ezen fokozatoknak megfelelően, a szorgalmasok 50 kr., 1 frt, 1 frt 50 kr. havi munkadíjat kapnak, melyet számukra összegyűjtöttek.

Ezeket a kitüntetéseket meg is látszik, hogy jobb lelkületűek, csöndesebbek és viselkedésük illendőbb. Vannak azonban olyanok köztük, kiknek arczáról a legjobban akarat mel-

hönyvtári rendszabályt alkotott. A könyvtár gyarapítására és könyvek költetésére 22 frt 59 kr. fordított. Bezöky József főleplebános és Szórády Gyula káplán könyveket ajándékoztak.

Felolvasást tartottak 10-et, vallási, erkölcsi, társadalmi, hazafias s a takarékmagtárat érdeklő dolgokról. Felolvasásoknál is a tagok zsufolóságig megtöltötték a kör helyiségeit.

A kör a tagok nagy száma miatt lakását új helyiségekkel ennek nagy termével s két mellékszobájával cserélte fel.

Egy gyászlobogót készítettett a kör, mely a helyiségen kitűzve jelenti egy tagjának elhunytát. — S a kath. kör kebelében egy kath. köri dalárda alakult Bardon Sándor kántor vezetése alatt.

A vál. ülések tárgyaitak az indítványokat, s azokat, ha czélszerűnek, s kivihetőnek találták, elfogadták. A milyenek: a kath. kör tagjainak anyakönyve; a 19-ik század megünneplése, s szent István 900-ados koronázásának emlékére egy kath. köri testületi zászló beszerzése, mely két utóbbi pártolási, s a mozgalom megindítása végett megküldött a belvárosi, s a többi fiók kath. köröknek. Indítványoztatott még egy fogv. szövetezet felállítás, s egy tak. magtár megállapítása, mely kettő közül a kör annak érdekében indítja meg a mozgalmat, a melyik a kört s a tagokat nagyobb haszonnal kecsegteti.

Az évi jelentés után Waber Kálmán könyvtárnok olvasta fel jelentését a könyvtár állapotról, mely szerint van 135 könyv, melyben foglaltatik a vásárolt 19 könyv, s az ajándékozott 13 hűtet. Használat közben elveszett 36 könyv, a miért a közgyűlés elhatározta, hogy a rendszabályokat minden egyes taggal a legpontosabban megtartatja.

Szeidl Mihály pénztárnok jelentése szerint bevétel: 328.78 kr., kiadás: 252.96 kr. volt, e szerint pénztári maradvány az 1899-iki évre: 129.82 kr. A múlt évben tartott bál 88.48 krt jövedelmezett a körnek. Fizetetlen bárcza maradt 49.

lett sem lehet csak egy jó vonást is leolvasni. A mint közöttük beszélgetve, néhánytól kérdezősködöttünk, kaptunk olyan feleleteket, hogy jobbnak láttuk melőlük elhordozkodni.

A mi az intézet működésének eredményét illeti, arra nézve, mivel az intézet volt növendékeivel 20 éves korukig nemcsak érintkezésben van, hanem azok közvetlenül az intézet alá tartoznak és rossz viselkedés miatt az igazgató által vissza is hozhatók, az eredményre nézve is szolgált az igazgató felvilágosításokkal, melyek után ítélve a működés eredményesnek mutatkozik. Viselkedésük nézve 64 általában jónak mondható, 6 ingadozó, de ezek közül is 2 javuló félben van. A kiszabadultakat újabb csínyekből mintegy visszatartja az a szégyen, mely őket éri, ha az intézetbe újból visszerülnek.

Büntetésül alkalmazzák a magán elzárást, mely czéla külön kis zárkák, sőt egészen sötét zárkák is állanak rendelkezésre.

A növendékek egészségi állapota jónak mondható. A múlt év folyamán 118 megbetegedés történt, melyből még egyszem esik egészen egyre. A gyógyszerek számlája mindössze 70 ftra rug.

Az adatok megtekintése és egyes nézet váltások után az igazgató kalauzolása mellett az épületek berendezéseinek megtekintésére indultunk.

Fister József előadta a számvizsgálók jelentését, mely szerint a számadást a legpontosabbnak találták. A közgyűlés nevezett pénztárnoknak a felmentvényt ezennel megadta.

5 vál. tag kisorsoltatott az alapszabályok értelmében, névszerint: Almássy József, Berregi József, Fister János, Polczér József, Sziksz József, kik újból egyhangulag ismét megválasztattak.

Új tagoknak 41-en felvétettek.

A táncrendező bizottság megválasztása után az Elnök köszönetet mond a tisztikarnak, a választmányának önzetlen működésükért. Buzdítja még egyezzer a közgyűlést tagjait újabb tagok gyűjtésére. A körnek 5 forintot adományoz, s kéri az Isten áldását a kör minden egyes tagjára, s ennek családjára.

Knuthoffer János a közgyűlés nevében köszönetet mond az Elnöknek a kör vezetéseért s jósívai adományáért.

Elnök még külön köszönetet mondott Szeidl Mihály pénztárnoknak önzetlen, pontos teljesítéséért, kiben pontosul a körnek legnagyobb bizalma a pénztár vezetésére.

A tárgysorozat teljesen kimerítettét, az elnök megköszöni a tagoknak megjelenésüket, s a közgyűlést Jézus nevében bezárja.

UJDONSÁGOK.

Felolvasó estély.

Mostanában alig láthattunk együtt városunkban olyan nagyszámu és díszes közönséget, mint a milyen f. hó 15-én, vasárnap este a főgymnasium dísztermében összegyűlekezett.

Ami ezen szép közönséget, a terem falai közé csalta, az a székesfejvári belvárosi kath. körnek hangversenyvel egybekötött felolvasó estélye volt.

A közönség a termet egészen a zsufolóság megtöltötte. Az a lelkes érdeklődés a kath. kör felolvasása iránt, melyet minden jelen volt arczáról leolvashatunk, azt engedni következtünk, hogy csak a terem, mely körülben 3-400 embert azért mégis képes befogadni.

Az épületek pávillon szerűleg vannak elhelyezve. Megtekintettük a háló termeket, a dolgozó szobát, hol a növendék, vasárnap levén, különböző játékokkal voltak elfoglalva. Kettő sakkasztó, néhányan beszélgettek, egy részük az udvaron játszott, természetesen a nekik megfelelő, elég szilaj módon.

Az intézet telepének közepén igen szép kis kápolna áll, hol a növendékek ájtatosságukat végzik. A kápolnán „Imádkozzunk“ felírás olvasható.

Külön épület a kórház, külön a konyha. Táplálékuk, amint láttuk elég bő és amint tapasztaltuk izletes.

A kertészetet tanulók számára nagy kert áll rendelkezésre, üvegházakkal és melegágyakkal. Az egész telep különben csinosan van parkirozva és fákkal beültetve.

A telep megismerése után az igazgatónak köszönetet mondottunk a szives fogadtatásért és kalauzolásért. Azután elindultunk a városba, hogy megmutassuk kollégáinknak annak nevezetességeit, szépségeit, majd pedig ebédre gyűltünk össze a „Magyar Király“ éttermében, hol kedélyes beszélgetések, a látottak és tapasztaltak feletti vitakozásban telt el az idő mindaddig, míg, tudós tanárunk és kollégáink vissza nem utaztak a fővárosba.

ennek méretei okozták csak, hogy kétszer-háromszorta nagyobb számu közönség nem gyülehetett össze.

A program első száma a zongora quartett volt: *Allegro vivace adagio, allegro moderato*, Mendelssohntól, melyet Leó Erzsike k. a. zongorán, *Kneifel* Ferenc hegedűn, dr. *Lauschmann* Gyula mély hegedűn és dr. *Vass Bertalan* csellon adtak elő. Különösen kiemelkedett *Leó Erzsike k. a.* finoman kidolgozott zongora játéka.

A program 2-ik pontja a kath. kör énekarának igen szép ének száma volt. Előadták Bethoventől *Isten dicsősége* című himnusz.

E pont után következett dr. *Vas Bertalan* felolvasása, melynek tárgya, egyuttal címe: *Betű és szó*. Beszélt a betűnek és szónak, mint a beszéd alkotó részeinek fontosságáról, majd fejtegeti, hogy milyennek kell egy igazi kath. ember beszédének lenni s annak legfontosabb, legjellemzőbb tulajdonságaiul emliti az igazságot a szeretetet és izlést.

Tanulmányos felolvasása után ismét a kör énekkara lépett az emelvényre és ugyancsak dr. *Kneifel* Ferenc vezetése alatt elő adta *Beckernek* remek szép „*Kápolna*“ című románcát.

A szépen sikerült estély után a közönség 7 órákor várakozását teljesen kielégítve távozott a teremről, sokaknak azon megjegyzésével, hogy illet minden vasárnap szivesen elhalgatna.

— **Egyházmegyei hír.** Pádor István, a duna-ado nyi kerület újonnan kinevezett esperese ma délelőtt fél 11 órákor tette le az esküt dr. *Steiner* Fülöp megyés püspök előtt, a püspöki palotában.

— **Püspökszentelés Szombathelyen.** *István* Vilmos dr. a nemégg kinevezett szombathelyi segédpüspököt, a ki minap városunkat is megitisztelte látogatásával, e hó 15-én szentelték föl ünnepiesen püspöknek. A konzekráció *Hidassy* Kornél püspök názi kápolnájában folyt le s a szertartásban *Hidassy* Kornél s *Steiner* Fülöp dr. megyés püspökönkön kívül csak *Kutrovicz* Ernő győri felszentelt püspök, *Strat* Ferenc székesfejvári szentszéki jegyző, *Hadasics* Kálmán győri diakonus, *Vidos* Lajos püspöki titkár, *Gaal* Sándor dr. *Tóth* József dr., *Tauber* Sándor dr. és *Császár* József szombathelyi karkáplán vettek részt. Egy órákor *Hidassy* püspök, *Steiner*, *Kutrovicz* és *István* püspökök tiszteletére fényes ebédet adott, a melyre a püspökön kívül a vasvár-szombathelyi káptalan tagjai s a segédkező papok voltak hivatalosak. Az első felköszöntőt *Hidassy* püspök mondta *XIII. Leo* pápára, majd az igaz szeretet meleg elismerésével méltatta az új segédpüspök, dr. *István* Vilmos érdemeit, melyek ők a püspöki méltóságra emelték s Isten bőséges áldását kérte működésére. Végül meleg szavakkal köszönetet mondott *Steiner* és *Kutrovicz* püspököknek, a miért *István* Vilmos püspökké szentelésénél segédkeztek. A győgyönyörű pohárköszöntő mély hatása alatt felemelkedett *Steiner* Fülöp székesfejvári püspök és remek ékesszólással éltette *Hidassy* Kornélt, a szombathelyi egyházmegye apostoli lelkületi főpásztorát s a megindultágtól remegő hangon fohászokodott az ég Urához, hogy éltesse *Hidassy* még soká, a magyar katolikus egyház javára, hazánk jólétére. *Steiner* után az új püspök *István* Vilmos emelt szót és elragadóan szép szavakkal ünneplte *Hidassy* püspököt, majd hálás szavakkal megköszönte a segédkező püspököknek, hogy az ő felszentelésénél közreműködni szivesek voltak.

— **Új főrendiházi tag.** A király kinevezte *Beretrás* Endrét a főrendiház életfogtyig való tagjává. Hogy *Beretrás* Endre kicsoda?! Hiaz azt mindenki tudja. *Férje* *Wahrmann* Renének, *Wahrmann* *Móricz* dúsgazdag leányának, a kinek maga *Bánffy* Dező kegyelmes ur volt nemrégiben a násznagya. Ez csak elég érdem, vagy mi?!

— **Az ettyeki kath. körben** *Magdics* István sz. széki ülnök, esperes plebános e hó 14-én tartotta meg második előadását a tagoknak és

családjaiknak élénk részvétele mellett. Az iskolák pontosságáról és rendeltetéséről beszélt s ez által a legelőbbi kérdést tárgyalta, mely ugy Ettyek községét, mint általában a még kath. iskolával bíró községeket a mai liberalis áramlatban leginkább foglalkoztatja. Kimerítő tárgyalással és döntetlen érvekkel tárgyalta a katolikus iskola fölényét a felekezeten kívüli vagy állami iskola fölött, s keserű fájdalommal mutatott a katolicizmus azon szűkkeltségére és könnyelműségére, melynél fogva az elődök által nagy fáradsággal és áldozatkészséggel épített iskolákat sokszor azoknak hivattott védői megdöbentő közönyösséggel dobják ki kezükből éppen akkor, mikor más vallásfelekezetek a legnagyobb szorgalommal iparkodnak iskolákat állítani Felhozta a magyar katolicizmus szülővárosának Székesfejervárnak példáját, hol kálvinistának, zsidónak, rácznak egyaránt megvan a maga felekezeti iskolája, egyedül a katolikusok kénytelenek halhatatlan lélekkel megáldott gyermekeiket községi közös iskolába küldeni, melyet kath. öseik áldozatkészséggel emelt, s melyet szt. István városának katolicizmusközlő kivételközlő atyái 3 napi kinos tanácskozás folytán a jobb érzésűeknek kimerítésével előkészíteni nem átaloltak. Beszélt azután az apácák fölényéről, a világi tanítónőkéi fölött, minthogy az apácák a világról teljesen lemondva teljes odaadással szentelhetik idejüket és időiket az ifjúság nevelésére. — Egyszermind azon erős bizalmának és reményének adott kifejezést, hogy Ettyek községének róm. kath. hívei között fognak akadni lelkes és áldozatkész emberek, a kik anyagilag is hozzá fognak járulni ahhoz, hogy apácák részére tanintézet létesüljön a község egy anyagi mint vallás-erkölcsi életének kiszámíthatatlan előnyére. A mély tudománytal és nagy lelkesedéssel tartott előadás a legnagyobb érdeklődést keltette a hallgatóság körében s élénk eszmecsere és megfontolásra adott alkalmat a községben.

— **Halálozás.** Balás Miklós szijgyártó iparos hosszas szenvedés és a halotti szentségek ajtatos felvétele után f. hó 15-én este 1/2 10 óra körül életének 41-ik évében történt gyászos elhunyt. A hült tetemei f. hó 17-én délután 3 órakor fognak a „Feltámadás“ról nevezett sírkertben a róm. kath. szertartás szerint örök nyugalomra tétetni. Az engedztelő szentmise áldozat f. hó 18-án délelőtt 8 órakor a felsővárosi plebánia templomban fog a mindenhatóknak bemutatattani.

— **A mély udvari gyász megszűnése.** A tegnapi nappal megszűnt az a mély udvari gyász, a mit *Erzsébet* királyné halála miatt viselt az udvar. Mától márczius 16-ig az udvarhoz tartozó hölgyek vagy csipkével díszített fekete selyem ruhában, drága köves ékszerekkel vagy szürke, esetleg fehér ruhában, fekete csipkével vagy gyöngyökkel díszítve jelennek meg. A tábornokok, tüzrs- és főtisztek, bal karon gyászfátyolt viselnek, a val. belső titkos tanácsosok, kamarások fekete sima szövetből készült ruhákban s aranyozott karddal, az államhivatalnokok a bal karon viselt gyászfátyollal jelennek meg. Az udvari gyász márczius 16-án véget ér.

— **Meghívó.** A székesfejérvári vizivárosi kath. fiók kör folyó évi január 25-én (szerdán) saját helyiségében (Varga Istvánféle vendéglő) könyvtára javára zártkörű tánczumaltságot rendez. Belépti díj személyenként 30 kr. Felülfizetések köszönettel fogadtnak és hirtalpig nyugtáztatnak. Kezdete 7 órakor. A meghívó kívánatra előmutatandó és másra át nem ruházható.

— **Felolvasás.** Szalay József felsővárosi káplán a felsővárosi katolikus körben vasárnap a takarékmagtár alapszabályainak és egy már létező takarékmagtár ismertetéséről tartott felolvasást. — A palotavárosi kath. körben pedig Magó Károly tartott felolvasást.

— **Köszönet nyilvánítás.** Mindazok kik feledhetetlen nóm temetése alkalmával személyes megjelenésük által, koszoru küldés, vagy fogataik rendelkezéseimre bocsátásával, részvétüknek kifejezést adtak, s ezzel fájdalommat enyhítették, fogadják a magam és családom nevében hálás köszönetem nyilvánítását. Tisztelettel Fülei István.

— **Áttérés.** Szabó Eszter ref. nő a ref. vallásról a kath. vallásra tért át. Vasárnap reggel 7 órakor a felsővárosi templomban, a hittvallást Tamás Vilmos esperes-plebános előtt tette le.

— **Öngyilkos aggastyán.** Prihók János 87 éves foglalkozás nélküli szabadbattyáni lakos f. hó 14-én lakásán a mestergerendára felakasztotta magát. Tettéké ok a valószínűleg életuntóság. Az utóbbi időben különben sem volt normalis gondolkodású.

— **Rálöttek a vonatra.** Gondócs Ferencz martonvásári pályamester jelenti, hogy f. hó 11-én este 6 óra 40 perckor a Budapestről Székesfejervárra jövő 217. számú személyvonat mozdonyára *Pettenden, Sárközy Aurél* komáromi főispán parkjával szemben rálöttek. A golyó a mozdony állásnyilásán, a mozdonyvezető és a fűtő lábai előtt süvített keresztül, de szerencsére egyiket sem érte. A mozdonyon *Tóth Károly és Szegfő József* voltak szolgálatban, kik a lövés után rögtön lenéztek a mozdonyról, de a sötétségben senkit sem találtak. A csendőrség megindította vizsgálatot.

— **Csendélet Ettyeken.** F. hó 13-án este *Knausz József* tanító, *Baunghartner József* és *Pripl György* ettyeki lakosok *Sidi Lajos* korezmájában ültek egy asztalnál és beszélgettek. Nemsokára bejött a korezmába *Ekker András* ettyeki lakos és asztalukhoz közeledett. Az asztalnál ülők és *Ekker* között csakhamar heves szóváltás. majd verekedés támadt, miközben *Ekker* a már a czélra hozott vasrúpolyal ugy fejbe ütötte *Knausz József* tanítót hogy rögtön összeesett. A csendőrség jelentést tett az esetről a szolgabíróságnak.

— **Tolvaj cseléd.** *Velenczón Virágh* József cselédje *Pápai Róza* nevé *agárdi* illetőségű *gárdonyi* lakos ellopott 16 frt értékű kőves arany gyűrűt és 14 frt értékű karika gyűrűt. A cseléd tettét megbánva, az ellopott tárgyakat önként előadta, miért is gazdája nem kívánja ellene a bírói eljárás megindítását.

— **Rendőrségi hírek.** *Kosztig János budapesti* csavargó a *bicskei* vasut építésénél volt alkalmazva. Az építés befejezte óta itt tartózkodik és lopásban utazgat 15-én reggel a zármolyi tejeskocsiról lelopta a kocsis bundáját. A kocsis azonban észrevette s a vonaton szolgálatba levő rendőrrel bekísértette. — *Erdélyi Mihály* *Lebényi Palkovits Ignátz* lováról a palotai-utczán ellopott 3 darab lópoক্রócot; *Szalay Jánostól* pedig egy pár eszimat lopott el, itt azonban ugy megverték, hogy négy hónapig a kórházban kellett fekdünie.

Farsang.

Ha a kalendárium nem mondaná, hogy a farsang január 6-iktól egészen február 15-ig tart, ugy nálunk tán észre sem lehetne venni, hogy már rég bent vagyunk a farsangban.

Nem látja az ember a varrónókat, a mint sietős léptekkel haladnak, utánuk természetesen a cseléd egy fehér ruhába takart csomaggal, kitől ha ismerőse kérdi, hova megy, mintegy titokzatos arcczal, halk hangon suttozja: Megyünk N. N. kisasszonyhoz báli ruhát próbálni.

Nincs az az, ugy szólván örült hajsza a frisernök után, kiknek egy-egy báli nap után több a pihenni valójuk, mint akik az egész éjet keresztül táncolták.

Hiányoznak a virágboltok kirakataiból a szebbnél-szebb báli csokrok, a hírlapok hasábjairól a báli tudósítások.

De ez még mind csak hagyján! de hiányzik az a sok édes emlék a szívekben, melyek egy-egy báli estnek ugy szólván elmaradhatatlan következményei.

Ezek a hátrányok! A bálók hiányainak előnyéről én, kedves olvasó hölgyeim, nem tudok írni, azért, ha efelől akarják magukat tájékoztatni, beszéljenek a — *papával*.

Egy előnyt azonban mégis tudok mondani, s ez: mikor elmul az éjjel, reggelre virradván, letűnnek csillagok, nem lehet csak álom sokaknak reménye a *báli* után.

Ilyen egyhangu farsangban mégis részeseülünk abban a szerencsében, hogy egy szépen sikerült bálról irhatunk tudósítást.

E bál a „*székesfejérvári könyvnyomdászok bálja*.“ Ez áll legfelül az igen csinosan kiállított legyező alakú tánczrenden, allatta, a jelen voltakra emlékezetes dátum: 1899, január 14.

A bál a „Magyar király szálloda“ termeiben volt. A bejáratnál a rendezők sokasága fogadta az érkezőket, kiket igen kellemesen lepett meg a déli növényekkel igen csinosan feldíszített lépcsőház.

A bál, melyen a védnöki tisztet, mint már említettük, dr. *Rádlai Lajos* viselte, este 9 órától egész reggelig tartott és legjobb hangulatban folyt le.

Mejjelentek a bálon *Fiáth Pál* báró főispán *Havranek József* polgármester *Say Viktor* altábornagy és még többen a város intelligenciája részéről.

A négyeseket 60—70 pár tánczolta, melyekhez valamint a többi tánczokhoz is *Darázs* zenekara szolgáltatta a zenét.

A bál sikeréről azt hiszem legjobban tanuskodik a jelenlévők névsora, melyet az alábbiakban közlünk

Asszonyok: *Bardon Sándorné, Berger Vilmosné, Béla Lajosné, özv. Bruckmüller Józsefné, Cseh Aiajosné, Csermák Ferenczné, Fezkas Lajosné, Fischheim Jenőné, Fűrész Józsefné, Heckenast Kálmánné, Hekele Józsefné, Horn Gusztávné, Kaufmann Simonné, Keller Sándorné, özv. Krauszné, Kreszties Gáborné, Krammer Antalné, Lert Ferenczné, Niedermayer Istvánné, Podmaniczky Józsefné, Polónyi Sándorné, özv. Schmideg Ignáczné, Schmidt Sándorné, Tamássy Sándorné, Tehel Somané, Ungár Ignáczné, Weisz Henrikné, Weyrosta Miklósné stb. *Leányok:* *Bruckmüller Erzsike, Császár Eszter, Csermák Mariska, Czina Teréz, Czövek Mariska, Fűrész Ninuska, Goldschmied Regina, Hekele Erzsike, Kaufmann Ilonka, Kováts Élla (Budapest), Krammer Dódika, Krausz Margit, Novák Juliska, Podmaniczky Katicza és Mariska, Polónyi Róza, Strauber Ernesztin (Moór), Schmidt Juliska, Süttö Mariska, Szammer Mariska, Schmideg Paula és Francziska, Tornyoos Ilonka, és Róza, Tehel Frida, Ungár Lajza és Ilona stb.**

Ugyancsak szombaton este rendezett a „*Városnuty-kör*“ Zeneestélyt, a honvédzenekar közreműködésével. Az estélyen igen szép számmal jelentek meg az intelligencia részéről. Először kelélyes vacsora folyt le a honvédzenekar hangszerenye mellett, maj egy éjtél fele tánczra került a fiatalok.

Felhívás szerkesztő: *Búró Proff Kocsárd*.

Egy jóforgalmu fűszerüzlet minden órában, lakással együtt kiadó. Czim a kiadó hivatalban. Évi forgalma 10—12 ezer frt.

FOGAK
2 frttól, annélkül, hogy a gyökereket el kell távolítani.
Tartós plomba 1 frt 50 krtól.
Foghuzás 50 kr.
Fogorvos Dr. RITSCHER,
Székesfehérvár, sas-utca 2. sz.
133. 20—8